ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 30ής Σεπτεμβρίου 2004*

Στην υπόθεση Τ-313/02,

David Meca-Medina, κάτοικος Βαρκελώνης (Ισπανία),

Igor Majcen, κάτοικος Λιουμπλιάνα (Σλοβενία),

εκπροσωπούμενοι από τον J.-L. Dupont, δικηγόρο,

προσφεύγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από την O. Beynet και τον A. Bouquet, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

υποστηριζόμενης από τη

Δημοκρατία της Φινλανδίας, εκπροσωπούμενη από την T. Pynnä, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσα,

με αντικείμενο αίτημα περί ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής της 1ης Αυγούστου 2002 περί απορρίψεως της καταγγελίας που υπέβαλαν οι προσφεύγοντες κατά της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ), προκειμένου να διαπιστωθεί το ασυμβίβαστο ορισμένων κανονιστικών διατάξεων τις οποίες αυτή θέσπισε και τις οποίες εφάρμοσε η Διεθνής Κολυμβητική Ομοσπονδία (FINA), καθώς και ορισμένων πρακτικών σχετικών με τον έλεγχο της φαρμακοδιεγέρσεως, προς τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού και περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (υπόθεση COMP/38158 — Meca-Medina και Majcen κατά ΔΟΕ),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τον H. Legal, Πρόεδρο, τη V. Tiili και τον M. Βηλαρά, δικαστές, γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 21ης Απριλίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό και πραγματικό πλαίσιο

1 Η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή (στο εξής: ΔΟΕ) είναι η ανώτατη αρχή του Ολυμπιακού Κινήματος, στο οποίο μετέχουν οι διάφορες διεθνείς αθλητικές ομοσπονδίες, μεταξύ των οποίων η Διεθνής Ομοσπονδία Κολυμβήσεως (Fédération internationale de natation, στο εξής: FINA).

2 Η FINA εφαρμόζει για την κολύμβηση, με τους Doping Control Rules (κανόνες για τον έλεγχο της φαρμακοδιεγέρσεως όπως ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, στο εξής: DC), τον κώδικα του Ολυμπιακού Κινήματος για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως. Ο κανόνας DC 1.2a ορίζει τη φαρμακοδιέγερση ως «παράβαση, οσάκις απαγορευόμενη ουσία ευρίσκεται στους ιστούς ή στα σωματικά υγρά ενός αθλητή». Ο ορισμός αυτός αντιστοιχεί στον ορισμό του άρθρου 2, παράγραφος 2, του ως άνω κώδικα για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως, κατά τον οποίο φαρμακοδιέγερση αποτελεί «η παρουσία απαγορευμένης ουσίας στον οργανισμό του αθλητή, η διαπίστωση της χρήσεως μιας τέτοιας ουσίας ή η διαπίστωση της εφαρμογής μιας απαγορευμένης μεθόδου».

3 Η νανδρολόνη και οι μεταβολίτες της, η νορανδροστερόνη (NA) και η νορεθιοχολανολόνη (NE) (στο εξής καλούμενες, από κοινού, νανδρολόνη) αποτελούν απαγορευμένες αναβολικές ουσίες. Πάντως, σύμφωνα με την πρακτική των 27 εγκεκριμένων από τη ΔΟΕ και από τη FINA εργαστηρίων και προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη το ενδεχόμενο μιας ενδογενούς, και επομένως, μη συνιστώσας παράβαση, παραγωγής νανδρολόνης, η παρουσία της ουσίας αυτής στο σώμα των αρρένων αθλητών χαρακτηρίζεται ως φαρμακοδιέγερση μόνον αν υπερβαίνει ένα όριο ανοχής που ανέρχεται σε 2 νανογραμμάρια (ng) ανά χιλιοστόλιτρο (ml) ούρων.

4 Σε περίπτωση φαρμακοδιεγέρσεως με αναβολική ουσία για πρώτη φορά, ο κανόνας DC 9.2a επιβάλλει την αποβολή του αθλητή για τέσσερα τουλάχιστον έτη, ποινή η οποία μπορεί πάντως να μειωθεί κατ' εφαρμογήν του κανόνα DC 9.2, τελευταία περίοδος, και των κανόνων DC 9.3 και DC 9.10, αν ο αθλητής αποδείξει ότι δεν έλαβε ηθελημένα την απαγορευμένη ουσία ή κατά ποιον τρόπο η ουσία αυτή βρέθηκε στο σώμα του χωρίς εκ μέρους του αμέλεια.

5 Οι ποινές επιβάλλονται από το Doping Panel (Επιτροπή Φαρμακοδιεγέρσεως) της FINA, κατά των αποφάσεων του οποίου μπορεί να ασκηθεί έφεση ενώπιον του αθλητικού διαιτητικού δικαστηρίου (Tribunal arbitral du sport, στο εξής: TAS), δυνάμει του κανόνα DC 8.9. Το TAS, το οποίο εδρεύει στη Λωζάνη, χρηματοδοτεί και διαχειρίζεται ένας ανεξάρτητος προς τη ΔΟΕ οργανισμός, το Διεθνές Συμβούλιο Αθλητικής Διαιτησίας (Conseil international de l'arbitrage dans le sport, στο εξής: CIAS).

6 Κατά των αποφάσεων του TAS μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του ελβετικού Tribunal fédéral, δικαστηρίου που είναι αρμόδιο για την αναθεώρηση των αποφάσεων διεθνούς διαιτησίας που έχουν εκδοθεί στην Ελβετία.

7 Οι προσφεύγοντες είναι δύο επαγγελματίες αθλητές που επιδίδονται στην κολύμβηση μεγάλων αποστάσεων, η οποία αποτελεί το αντίστοιχο προς τον μαραθώνιο άθλημα υγρού στίβου.

8 Στο πλαίσιο μιας εξετάσεως για την ανίχνευση φαρμάκων που πραγματοποιήθηκε στις 31 Ιανουαρίου 1999, κατά τη διάρκεια του παγκόσμιου πρωταθλήματος του αθλήματος αυτού στο Salvador της Bahia (Βραζιλία), όπου τερμάτισαν, αντιστοίχως, πρώτος και δεύτερος, οι προσφεύγοντες βρέθηκαν θετικοί ως προς τη νανδρολόνη. Η ανιχνευθείσα τιμή ως προς τον D. Meca-Medina ήταν 9,7 ng/ml και ως προς τον I. Majcen ήταν 3,9 ng/ml.

9 Στις 8 Αυγούστου 1999, το Doping Panel της FINA έλαβε απόφαση περί αποβολής των προσφευγόντων για διάστημα τεσσάρων ετών.

10 Κατόπιν εφέσεως των προσφευγόντων, το TAS επιβεβαίωσε, με διαιτητική απόφαση της 29ης Φεβρουαρίου 2000, την απόφαση περί αποβολής.

11 Τον Ιανουάριο του 2000, επιστημονικά πειράματα απέδειξαν ότι οι μεταβολίτες της νανδρολόνης μπορούν να παραχθούν ενδογενώς από τον ανθρώπινο οργανισμό σε περίπτωση καταναλώσεως ορισμένων τροφών, όπως το κρέας αρσενικού μη ευνουχισμένου χοίρου, σε τιμές δυνάμενες να υπερβούν το επιτρεπτό όριο ανοχής.

12 Λαμβανομένης υπόψη της εξελίξεως αυτής, η FINA και οι προσφεύγοντες συμφώνησαν, με διαιτητική συμφωνία της 20ής Απριλίου 2000, να υποβάλουν εκ νέου την υπόθεση στο TAS προς επανεξέταση.

13 Με διαιτητική απόφαση της 23ης Μαΐου 2001, το TAS μείωσε την ποινή περί αποβολής προσφευγόντων σε δύο έτη.

14 Οι προσφεύγοντες δεν άσκησαν προσφυγή κατά της διαιτητικής αποφάσεως αυτής ενώπιον του ελβετικού Tribunal fédéral.

15 Με έγγραφο της 30ής Μαΐου 2001, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν καταγγελία στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 3 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 204), ισχυριζόμενοι παράβαση των άρθρων 81 ΕΚ και/ή 82 ΕΚ.

16 Με την καταγγελία τους οι προσφεύγοντες αμφισβήτησαν το συμβιβαστό ορισμένων κανονιστικών διατάξεων που θέσπισε η ΔΟΕ και εφάρμοσε η FINA, καθώς και ορισμένων πρακτικών σχετικών με την ανίχνευση της φαρμακοδιεγέρσεως, προς τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού και περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Κατ' αρχάς, ο καθορισμός του ορίου ανοχής σε 2 ng/ml αποτελεί κατ' αυτούς εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ της ΔΟΕ και των 27 εγκεκριμένων από αυτήν εργαστηρίων. Το όριο αυτό δεν θεμελιώνεται επιστημονικώς και μπορεί να καταλήξει στον αποκλεισμό αθώων ή απλώς αμελών αθλητών. Στην περίπτωση των προσφευγόντων, οι διαπιστωθείσες υπερβάσεις του ορίου ανοχής μπορεί να οφείλονταν στην κατανάλωση φαγητού περιέχοντος κρέας μη ευνουχισμένου χοίρου. Περαιτέρω, η εκ μέρους της ΔΟΕ υιοθέτηση ενός μηχανισμού αντικειμενικής ευθύνης καθώς και η σύσταση υπηρεσιών επιφορτισμένων με τη διαιτητική επίλυση των διαφορών στον τομέα του αθλητισμού (το TAS και το CIAS), χωρίς επαρκή ανεξαρτησία προς τη ΔΟΕ, ενισχύουν τον θίγοντα τον ανταγωνισμό χαρακτήρα του ορίου αυτού.

17 Σύμφωνα με την καταγγελία αυτή, η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων (στο εξής καλούμενων, αδιακρίτως, επίδικοι κανόνες για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως ή επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως) συνεπάγεται την προσβολή των οικονομικών ελευθεριών των αθλητών, τις οποίες διασφαλίζει, μεταξύ άλλων, το άρθρο 49 ΕΚ, και, υπό την οπτική γωνία του δικαίου του ανταγωνισμού, συνεπάγεται την προσβολή των δικαιωμάτων που μπορούν να διεκδικήσουν οι αθλητές δυνάμει των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ.

18 Με έγγραφο της 8ης Μαρτίου 2002, η Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΚ) 2842/98 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με τις ακροάσεις στο πλαίσιο ορισμένων διαδικασιών κατ' εφαρμογή των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 354, σ. 18), επισήμανε στους προσφεύγοντες τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι δεν έπρεπε να δώσει ευνοϊκή συνέχεια στην καταγγελία.

19 Με έγγραφο της 11ης Απριλίου 2002, οι προσφεύγοντες απηύθυναν στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους επί του εγγράφου της 8ης Μαρτίου 2002.

20 Με απόφαση της 1ης Αυγούστου 2002 (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), η Επιτροπή απέρριψε την καταγγελία των προσφευγόντων, αφού ανέλυσε την επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως σύμφωνα με τα κριτήρια εκτιμήσεως του δικαίου του ανταγωνισμού και κατέληξε ότι η ρύθμιση αυτή δεν εμπίπτει στην απαγόρευση των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ (σκέψεις 33 έως 70 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

21 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 11 Οκτωβρίου 2002, οι προσφεύγοντες άσκησαν την υπό κρίση προσφυγή.

22 Με χωριστό δικόγραφο της ίδιας ημερομηνίας, οι προσφεύγοντες υπέβαλαν αίτηση εκδικάσεως της υποθέσεως με ταχεία διαδικασία, δυνάμει του 76α του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Το Πρωτοδικείο απέρριψε την αίτηση αυτή, στην οποία η Επιτροπή αντιτάχθηκε με τις παρατηρήσεις που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 Οκτωβρίου 2002.

23 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 24 Ιανουαρίου 2003, η Δημοκρατία της Φινλανδίας ζήτησε να παρέμβει υπέρ της Επιτροπής. Με διάταξη της 25ης Φεβρουαρίου 2003, ο πρόεδρος του τετάρτου τμήματος του Πρωτοδικείου επέτρεψε την παρέμβαση αυτή. Η παρεμβαίνουσα κατέθεσε το υπόμνημα παρεμβάσεως στις 7 Απριλίου 2003.

24 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία.

25 Οι προσφεύγουσες και η παρεμβαίνουσα παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση της 21ης Απριλίου 2004, αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου. Η παρεμβαίνουσα δεν παρέστη κατά τη συνεδρίαση, πράγμα το οποίο καταχωρίστηκε στα πρακτικά της συνεδριάσεως.

26 Οι προσφεύγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση.

27 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει τους προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα.

28 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας ζητεί από το Πρωτοδικείο να απορρίψει την προσφυγή.

Νομική εκτίμηση

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

29 Οι προσφεύγοντες προβάλλουν τρεις λόγους ακυρώσεως προς στήριξη της προσφυγής τους.

30 Σύμφωνα με τον πρώτο λόγο, η Επιτροπή έσφαλε προδήλως ως προς τη νομική εκτίμηση και ως προς την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, θεωρώντας ότι η ΔΟΕ δεν αποτελεί επιχείρηση υπό την έννοια της κοινοτικής νομολογίας.

31 Σύμφωνα με τον δεύτερο λόγο, η Επιτροπή έσφαλε προδήλως ως προς την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και ως προς τη νομική εκτίμηση, θεωρώντας ότι ο περιορισμός της ελευθερίας των αθλητών που απορρέει από την επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως δεν αποτελεί περιορισμό του ανταγωνισμού, υπό την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ, λόγω του ότι ο περιορισμός αυτός είναι συμφυής προς την οργάνωση και προς την εύρυθμη λειτουργία του αθλητικού συναγωνισμού και δεν βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη του σκοπού της καταπολεμήσεως της φαρμακοδιεγέρσεως. Η Επιτροπή ερμήνευσε εσφαλμένα τα κριτήρια που διατυπώθηκαν με την απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Φεβρουαρίου 2002, C-309/99, Wouters κ.λπ. (Συλλογή 2002, σ. I-1577, στο εξής: απόφαση Wouters).

32 Σύμφωνα με τον δεύτερο λόγο, η Επιτροπή έσφαλε προδήλως ως προς τη νομική εκτίμηση και ως προς την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, εκθέτοντας, στο σημείο 71 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα ακόλουθα: «Η καταγγελία δεν διαλαμβάνει πραγματικά περιστατικά που να επιτρέπουν να συναχθεί το συμπέρασμα ότι θα μπορούσε να συντρέχει παράβαση του άρθρου 49 ΕΚ εκ μέρους κράτους μέλους ή συνδεδεμένου κράτους. Πράγματι, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει η ευθύνη αρχής ενός κράτους μέλους στο πλαίσιο της εκδόσεως πράξεων που θα μπορούσαν να αποβούν αντίθετες στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών».

33 Η Επιτροπή, αφού υποστήριξε, κατ' αρχάς, ότι η προσφυγή είναι προδήλως αβάσιμη, διότι σκοπεί στην αμφισβήτηση, για λόγους αντλούμενους τεχνητώς από το δίκαιο του ανταγωνισμού, μιας αθλητικής ποινής και των επιστημονικών κριτηρίων που καθιερώθηκαν για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως, προβαίνει, στη συνέχεια, στο πλαίσιο της αντικρούσεως των τριών λόγων ακυρώσεως, στη δικαιολόγηση της αναλύσεως στην οποία προέβη με την προσβαλλομένη απόφαση. Αφενός, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, στην αιτιολογική σκέψη 37 της προσβαλλομένης αποφάσεως, επισήμανε ότι η ΔΟΕ μπορεί να χαρακτηρισθεί ως επιχείρηση και προσέθεσε ότι, στο πλαίσιο του Ολυμπιακού Κινήματος, η ΔΟΕ θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως ένωση εγχωρίων και διεθνών ενώσεων επιχειρήσεων. Αφετέρου, η Επιτροπή ορθώς κατέληξε, με τα σημεία 55, 70

και 72 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι επίδικοι κανόνες για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 82 ΕΚ και δεν παραγνώρισε τα κριτήρια που διατυπώθηκαν με την απόφαση Wouters. Τέλος, ορθώς η Επιτροπή απέρριψε την καταγγελία, καθόσον αυτή αφορά παράβαση του άρθρου 49 ΕΚ, δεδομένου ότι η καταγγελία αυτή δεν περιέχει στοιχεία επιτρέποντα να συναχθεί ότι μπορούσε να συντρέχει τέτοια παράβαση εκ μέρους κράτους μέλους ή συνδεδεμένου κράτους (σημείο 71 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

34 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας ισχυρίζεται ότι ο αθλητισμός παρουσιάζει δύο όψεις: υπάρχει, αφενός, η καθεαυτό αθλητική δραστηριότητα, η οποία έχει κοινωνική, ενωτική και πολιτιστική λειτουργία και, αφετέρου, μια οικονομική δραστηριότητα που βασίζεται στον αθλητισμό. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι ο αθλητισμός εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο μόνον κατά το μέτρο που πρόκειται περί οικονομικής δραστηριότητας υπό την έννοια του άρθρου 2 ΕΚ (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 1974, 36/74, Walrave και Koch, Συλλογή τόμος 1974, σ. 563, στο εξής: απόφαση Walrave, σκέψη 8, της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, Bosman, Συλλογή 1993, σ. I-4921, στο εξής: απόφαση Bosman, σκέψη 73, και της 11ης Απριλίου 2000, C-51/96 και C-191/97, Deliège, Συλλογή 2000, σ. I-2549, στο εξής: απόφαση Deliège, σκέψη 41). Έτσι, η καθεαυτό αθλητική δραστηριότητα και οι συμφυείς προς τη δραστηριότητα αυτή κανόνες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι κανόνες για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως, εκφεύγουν του πεδίου εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου περί ανταγωνισμού. Για τον λόγο αυτόν, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να δεχθεί την υπό κρίση προσφυγή χωρίς να αποδυναμώσει το διεθνές σύστημα καταπολεμήσεως της φαρμακοδιεγέρσεως, πράγμα το οποίο, με τη σειρά του, θα αποδυνάμωνε τις αξίες τις οποίες σκοπεί να προαγάγει η οργάνωση του αθλητισμού.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

35 Η υπό κρίση προσφυγή, η οποία σκοπεί στην ακύρωση μιας αποφάσεως περί απορρίψεως καταγγελίας, εκδοθείσας κατά το πέρας μιας διαδικασίας περί εφαρμογής των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ θέτει, κατ' ουσίαν, το ερώτημα αν μια κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως μπορεί να προσβληθεί βάσει του άρθρου 49 ΕΚ, το οποίο αφορά την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, και ποιες συνέπειες πρέπει ενδεχομένως να συναχθούν εντεύθεν, από πλευράς του κοινοτικού δικαίου περί ανταγωνισμού.

36 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, από το οποίο εξαρτάται η ευδοκίμηση της προσφυγής, καθώς και στους ισχυρισμούς και στα επιχειρήματα των διαδίκων, είναι αναγκαίο να ορισθεί η φύση και το περιεχόμενο της επίδικης κανονιστικής ρυθμίσεως για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου περί της εφαρμογής, ως προς τις αθλητικές κανονιστικές ρυθμίσεις, των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ επί των οικονομικών ελευθεριών και, ιδίως, των διατάξεων που έχουν εφαρμογή στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και του ανταγωνισμού.

Επί της εφαρμογής, ως προς τις αθλητικές κανονιστικές ρυθμίσεις, των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ επί των οικονομικών ελευθεριών

37 Κατ' αρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με την παγία νομολογία του Δικαστηρίου, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών της Κοινότητας, η άσκηση του αθλητισμού εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο μόνον κατά το μέτρο που συνιστά οικονομική δραστηριότητα υπό την έννοια του άρθρου 2 της Συνθήκης ΕΚ (αποφάσεις του Δικαστηρίου Walrave, σκέψη 4, της 14ης Ιουλίου 1976, 13/76, Donà, Συλλογή τόμος 1976, σ. 507, στο εξής: απόφαση Donà, σκέψη 12, Bosman, σκέψη 73, Deliège, σκέψη 41, και της 13ης Απριλίου 2000, C-176/96, Lehtonen και Castors Braine, Συλλογή 2000, σ. I-2681, στο εξής: απόφαση Lehtonen σκέψη 32). Το Δικαστήριο έχει, εξάλλου, αναγνωρίσει ότι η αθλητική δραστηριότητα έχει ιδιαίτερη κοινωνική σημασία στην Κοινότητα (αποφάσεις Bosman, σκέψη 106, και Deliège, σκέψη 41).

38 Η νομολογία αυτή ενισχύεται, εξάλλου, και από τη δήλωση αριθ. 29 για τον αθλητισμό, η οποία επισυνάπτεται στην τελική πράξη της συνδιασκέψεως κατά την οποία ψηφίστηκε το κείμενο της Συνθήκης του Άμστερνταμ, δήλωση η οποία τονίζει την κοινωνική σημασία του αθλητισμού και καλεί ιδίως τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ενώσεως να λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τις ιδιομορφίες του ερασιτεχνικού αθλητισμού. Ειδικότερα, η δήλωση αυτή είναι συνεπής προς την ως άνω νομολογία στο μέτρο που αφορά τις καταστάσεις στις οποίες η άσκηση του αθλητισμού συνιστά οικονομική δραστηριότητα (απόφαση Deliège, σκέψη 42).

39 Οσάκις μια αθλητική δραστηριότητα έχει τον χαρακτήρα παροχής μισθωτής εργασίας ή αμειβομένων υπηρεσιών εμπίπτει, ειδικότερα, κατά περίπτωση, στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 39 επ. ΕΚ ή 49 επ. ΕΚ (αποφάσεις Walrave, σκέψη 5, Donà, σκέψεις 12 και 13, και Bosman, σκέψη 73).

40 Έτσι, κατά το Δικαστήριο, οι απαγορεύσεις τις οποίες προβλέπουν οι διατάξεις αυτές της Συνθήκης έχουν εφαρμογή στους κανόνες που θεσπίζονται στον τομέα του αθλητισμού, οι οποίοι αφορούν την οικονομική πλευρά που μπορεί να έχει η αθλητική δραστηριότητα. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι κανόνες οι οποίοι προβλέπουν την καταβολή αποζημιώσεως κατά τη μετεγγραφή επαγγελματιών παικτών μεταξύ συλλόγων (ρήτρες μετεγγραφής) ή οι οποίοι περιορίζουν των αριθμό των επαγγελματιών παικτών ιθαγενείας άλλων κρατών μελών τους οποίους οι σύλλογοι αυτοί μπορούν να παρατάσσουν κατά τους αγώνες (κανόνες περί της συνθέσεως των ομάδων των συλλόγων) ή, ακόμη, οι οποίοι τάσσουν, χωρίς να υπάρχουν λόγοι αφορώντες αποκλειστικά τον αθλητισμό ή αναγόμενοι σε διαφορές ως προς την κατάσταση των παικτών, διαφορετικές προθεσμίες μετεγγραφής για τους καταγομένους από άλλα κράτη μέλη παίκτες (ρήτρες ως προς τις προθεσμίες μετεγγραφής) εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων αυτών της Συνθήκης και υπόκεινται στις απαγορεύσεις που θέτουν οι διατάξεις αυτές (βλ., αντιστοίχως, απόφαση Bosman, σκέψεις 114 και 137, απόφαση Lehtonen, σκέψη 60, και απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Μαΐου 2003, C-438/00, Deutscher Handballbund, Συλλογή 2003, σ. I-4135, στο εξής: απόφαση Kolpak, σκέψεις 56 έως 58).

41 Αντιθέτως, οι απαγορεύσεις τις οποίες προβλέπουν αυτές οι διατάξεις της Συνθήκης δεν αφορούν τους αμιγώς αθλητικούς κανόνες, δηλαδή τους κανόνες που διέπουν ζητήματα τα οποία αφορούν αποκλειστικώς τον αθλητισμό και, επομένως, είναι ξένα προς την οικονομική δραστηριότητα (απόφαση Walrave, σκέψη 8). Πράγματι, τέτοιες κανονιστικές ρυθμίσεις, οι οποίες άπτονται του ειδικού χαρακτήρα και πλαισίου των αθλητικών συναντήσεων, είναι συμφυείς προς την εύρυθμη διεξαγωγή του αθλητικού συναγωνισμού και δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι αποτελούν περιορισμό των κοινοτικών κανόνων περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων και περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, έχει κριθεί ότι αποτελούν αμιγώς αθλητικούς κανόνες, οι οποίοι συνεπώς εκφεύγουν, ως εκ της φύσεώς τους, από το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 39 ΕΚ και 49 ΕΚ, οι κανόνες που αφορούν τη σύνθεση των εθνικών ομάδων (αποφάσεις Walrave, σκέψη 8, και Donà, σκέψη 14) ή ακόμη οι κανόνες που αφορούν την εκ μέρους των αθλητικών ομοσπονδιών επιλογή

εκείνων από τα μέλη τους που μπορούν να μετάσχουν σε διεθνείς αγώνες υψηλού επιπέδου (απόφαση Deliège, σκέψη 64). Στους κανόνες αυτούς περιλαμβάνονται επίσης οι υπό στενή έννοια «κανόνες του παιχνιδιού», όπως, επί παραδείγματι, οι κανόνες που καθορίζουν τη διάρκεια των αγώνων ή τον αριθμό των παικτών στον αγωνιστικό χώρο, δεδομένου ότι ο αθλητισμός μπορεί να υπάρχει και να λειτουργεί μόνο στο πλαίσιο καθορισμένων κανόνων. Αυτός ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής των προαναφερθεισών διατάξεων της Συνθήκης δεν πρέπει ωστόσο να υπερβαίνει τον καθαυτό σκοπό του (αποφάσεις Walrave, σκέψη 9, Donà, σκέψη 15, Bosman, σκέψεις 76 και 127, Deliège, σκέψη 43, και Lehtonen, σκέψη 34).

42 Πρέπει να επισημανθεί ότι, με τις προπαρατεθείσες αποφάσεις, το Δικαστήριο δεν χρειάστηκε να αποφανθεί επί της υπαγωγής των επίμαχων αθλητικών κανόνων στις περί ανταγωνισμού διατάξεις της Συνθήκης (βλ., συναφώς, αποφάσεις Bosman, σκέψη 138, Deliège, σκέψεις 36 έως 40, και Lehtonen, σκέψη 28). Ωστόσο, οι αρχές που απορρέουν από τη νομολογία, όσον αφορά την εφαρμογή, ως προς τις αθλητικές κανονιστικές ρυθμίσεις, των κοινοτικών διατάξεων περί ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και των υπηρεσιών, ισχύουν ωσαύτως όσον αφορά τις περί ανταγωνισμού διατάξεις της Συνθήκης. Πράγματι, το γεγονός ότι μια αμιγώς αθλητική κανονιστική ρύθμιση είναι ξένη προς την οικονομική δραστηριότητα, πράγμα το οποίο έχει ως συνέπεια, κατά το Δικαστήριο, ότι η ρύθμιση αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 39 ΕΚ και 49 ΕΚ, σημαίνει επίσης ότι αυτή είναι ξένη προς τις οικονομικές σχέσεις ανταγωνισμού, με συνέπεια ότι δεν εμπίπτει ούτε στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ. Αντιστρόφως, μια κανονιστική ρύθμιση η οποία, μολονότι εμπίπτει στον τομέα του αθλητισμού, δεν είναι αμιγώς αθλητική, αλλά αφορά την οικονομική πλευρά που μπορεί να έχει η αθλητική δραστηριότητα, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής τόσο των άρθρων 39 ΕΚ και 49 ΕΚ, όσο και των άρθρων 81 και 82 ΕΚ, και μπορεί, ενδεχομένως, να συνιστά προσβολή των ελευθεριών που διασφαλίζουν οι διατάξεις αυτές (βλ., συναφώς, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Lenz στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Bosman, Συλλογή 1995, σ. I-4930, σημεία 253 έως 286, και, ιδίως, σημεία 262, 277 και 278, του γενικού εισαγγελέα Κοσμά, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Deliège, Συλλογή 2000, σ. I-2553, σημεία 103 έως 112, και του γενικού εισαγγελέα Alber στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Lehtonen, Συλλογή 2000, σ. I-2685, σημεία 110 και 115) και να αποτελέσει αντικείμενο μιας διαδικασίας περί εφαρμογής των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ.

43 Υπό το πρίσμα αυτών των σκέψεων, πρέπει να καθοριστεί η φύση της κανονιστικής ρυθμίσεως για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως και, εν προκειμένω, των επίδικων κανόνων για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως.

Επί της φύσεως των επίδικων κανόνων για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως

44 Επισημαίνεται ότι, μολονότι αληθεύει βεβαίως ότι ο αθλητισμός υψηλού επιπέδου έχει καταστεί, σε μεγάλο βαθμό, οικονομική δραστηριότητα, γεγονός παραμένει ότι η καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως δεν επιδιώκει κανέναν οικονομικό σκοπό. Πράγματι, η καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως σκοπεί στη διατήρηση, πρώτον, του αθλητικού πνεύματος (fair-play), χωρίς το οποίο ο αθλητισμός, είτε ασκείται ερασιτεχνικά είτε επαγγελματικά, παύει να είναι αθλητισμός. Αυτός ο αμιγώς κοινωνικός σκοπός δικαιολογεί από μόνος του την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως. Δεύτερον και κατά το μέτρο που τα χρησιμοποιούμενα προϊόντα φαρμακοδιεγέρσεως δεν στερούνται αρνητικών φυσιολογικών αποτελεσμάτων, αυτή η προσπάθεια σκοπεί στην προστασία της υγείας των αθλητών. Έτσι, η απαγόρευση της φαρμακοδιεγέρσεως, ως ιδιαίτερη έκφανση της επιταγής του fair-play, απορρέει από τον πρώτο κανόνα του αθλητισμού.

45 Πρέπει εξάλλου να υπογραμμισθεί ότι ο αθλητισμός αποτελεί, ως εκ της φύσεώς του, μια αφιλοκερδή, μη οικονομική εκδήλωση, τούτο δε μολονότι ο αθλητής τον ασκεί στο πλαίσιο μιας επαγγελματικής αθλητικής δραστηριότητας. Με άλλα λόγια, η απαγόρευση της φαρμακοδιεγέρσεως και η κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως αφορούν αποκλειστικώς μια μη οικονομική διάσταση των αθλητικών αγωνισμάτων, η οποία αποτελεί την καθαυτό ουσία τους, τούτο δε παρά το ότι στα εν λόγω αγωνίσματα επιδίδονται επαγγελματίες.

46 Οι σκέψεις αυτές αντικατοπτρίζονται στο σχέδιο κοινοτικής στήριξης της καταπολέμησης του ντόπινγκ στον αθλητισμό της 1ης Δεκεμβρίου 1999 [COM (1999) 643 τελικό], κατά το οποίο η φαρμακοδιέγερση «συμβολίζει την αντινομία μεταξύ του αθλητισμού και των αξιών που παραδοσιακά πρεσβεύει», στο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής, της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, τιτλοφορούμενο «Εξέλιξη και προοπτικές της κοινοτικής δράσης στον τομέα του αθλητισμού», το οποίο εκθέτει ότι «ο αθλητισμός έχει έναν ηθοπλαστικό ρόλο στην κοινωνία» με «αξίες όπως είναι το "fair-play", η αλληλεγγύη, η ευγενής άμιλλα [και] το ομαδικό πνεύμα» τις οποίες προάγει, και στην έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με στόχο τη διαφύλαξη των σημερινών δομών του αθλητισμού και τη διατήρηση της κοινωνικής λειτουργίας του στο κοινοτικό πλαίσιο, της 10ης Δεκεμβρίου 1999 [COM(1999) 644 τελικό, γνωστή επίσης ως έκθεση του Ελσίνκι], κατά την οποία «οι κανόνες που είναι συνυφασμένοι με τον αθλητισμό είναι, κατά πρώτο λόγο, οι "κανόνες του παιχνιδιού"» και «στόχος των κανόνων αυτών δεν είναι να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό».

47 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι απαγόρευση της φαρμακοδιεγέρσεως θεμελιώνεται επί αμιγώς αθλητικών λόγων και είναι συνεπώς ξένη προς κάθε οικονομική θεώρηση. Η διαπίστωση αυτή συνεπάγεται, υπό το πρίσμα της νομολογίας και των λόγων που εκτίθενται στις σκέψεις 37 έως 42 ανωτέρω, ότι οι κανόνες περί καταπολεμήσεως της φαρμακοδιεγέρσεως δεν μπορούν, όπως και οι κανονιστικές ρυθμίσεις που εξέτασε το Δικαστήριο με τις αποφάσεις Walrave, Donà και Deliège, να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης περί των οικονομικών ελευθεριών και, ειδικότερα, των άρθρων 49 ΕΚ, 81 ΕΚ και 82 ΕΚ. Πράγματι, οι κανόνες για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως συνδέονται στενά με τον αθλητισμό καθεαυτόν.

48 Στην υπό κρίση υπόθεση, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι το ίδιο συμπέρασμα επιβάλλεται όσον αφορά την επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως.

49 Πράγματι, αφενός, από τη δικογραφία προκύπτει αναμφισβήτητα ότι η επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως δεν επιδιώκει κανένα σκοπό εισάγοντα δυσμενή διάκριση. Ειδικότερα, οι προσφεύγοντες ουδόλως ισχυρίστηκαν, τουναντίον μάλιστα, ότι το όριο ανοχής του οποίου γίνεται μνεία στη σκέψη 3 ανωτέρω εφαρμόζεται επιλεκτικώς επί ορισμένων αθλητών ή κατηγοριών αθλητών προκειμένου αυτοί να αποκλεισθούν από τα αγωνίσματα. Σε περίπτωση τέτοιας δυσμενούς διακρίσεως, ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης περί οικονομικών ελευθεριών, τον οποίο αναγνωρίζει το Δικαστήριο όσον αφορά τις αμιγώς αθλητικές κανονιστικές ρυθμίσεις (απόφαση Walrave, σκέψη 9), προδήλως δεν θα μπορούσε να εφαρμοσθεί ως προς την υπό κρίση κανονιστική ρύθμιση. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή ο εν λόγω περιορισμός θα υπερέβαινε τον καθαυτό σκοπό του, ο οποίος έγκειται στη διατήρηση «της ευγενούς άμιλλας και των άλλων ιδανικών του αθλητισμού» (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Γ. Κοσμά στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Deliège, προπαρατεθείσες, σημεία 50 και 74). Συνεπώς, μια τέτοια κανονιστική ρύθμιση δεν θα εξέφευγε του πεδίου εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης περί οικονομικών ελευθεριών και θα μπορούσε να συντρέχει προσβολή των ελευθεριών αυτών, της οποίας η διαπίστωση και ο κολασμός θα εναπέκειτο στην Επιτροπή στο πλαίσιο διαδικασίας περί εφαρμογής των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ, αν η επίδικη κανονιστική ρύθμιση συνεπαγόταν παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού.

50 Αφενός, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι τα επιχειρήματα με τα οποία οι προσφεύγοντες επιχειρούν, προσεγγίζοντας το ζήτημα από δύο διαφορετικές γωνίες, να θέσουν υπό αμφισβήτηση την αμιγώς αθλητική φύση της επίδικης κανονιστικής ρυθμίσεως για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως δεν μπορούν να ευδοκιμήσουν.

51 Σύμφωνα με μια πρώτη προσέγγιση, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως προσβάλλει τις οικονομικές τους ελευθερίες, διότι έχει οικονομικό αντίκτυπο ως προς αυτούς.

52 Αυτή η συλλογιστική, η οποία ισοδυναμεί με τον ισχυρισμό ότι μια κανονιστική ρύθμιση δεν μπορεί να είναι αμιγώς αθλητική αν έχει οικονομικό αντίκτυπο, αντιβαίνει στη νομολογία του Δικαστηρίου.

53 Πράγματι, ακριβώς στο μέτρο που, πρώτον, μια αθλητική κανονιστική ρύθμιση έχει οικονομικό αντίκτυπο έναντι των επαγγελματιών αθλητών και που, δεύτερον, ορισμένοι από αυτούς τους αθλητές κρίνουν την εν λόγω ρύθμιση υπερβολική ανακύπτει η ένδικη διαφορά και τίθεται το ζήτημα αν η ως άνω κανονιστική ρύθμιση έχει αμιγώς αθλητικό χαρακτήρα (όπως είναι οι κανονιστικές ρυθμίσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Walrave, Deliège και Donà) ή αν αφορά την οικονομική διάσταση της αθλητικής δραστηριότητας (όπως είναι οι κανονιστικές ρυθμίσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Bosman, Lehtonen και Kolpak).

54 Πάντοτε σύμφωνα με την πρώτη προσέγγιση, οι προσφεύγοντες υποστήριξαν, ιδίως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η επίδικη κανονιστική ρύθμιση, λόγω του κατ' αυτούς υπερβολικού χαρακτήρα της, προσβάλλει τις οικονομικές ελευθερίες των αθλητών τις οποίες διασφαλίζει η Συνθήκη. Με άλλα λόγια, αυτή η κανονιστική ρύθμιση, η οποία εξάλλου δεν εισάγει δυσμενή διάκριση, διαφοροποιήθηκε, κατά το μέτρο που είναι υπερβολική και ακριβώς λόγω αυτής της υπερβολής, από μια κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως και, επομένως, διαφοροποιήθηκε από μια αμιγώς αθλητική κανονιστική ρύθμιση.

55 Η συλλογιστική αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Πράγματι, δεν αμφισβητείται ότι οι επίδικοι κανόνες αποτελούν ως εκ της φύσεώς τους διατάξεις για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως. Ειδικότερα, δεν επιδιώκουν κανέναν εισάγοντα δυσμενή διάκριση σκοπό. Κατά συνέπεια, ο δήθεν υπερβολικός χαρακτήρας των κανόνων αυτών, ακόμη και αν υποτεθεί ότι αποδείχθηκε, δεν έχει ως αποτέλεσμα να

αλλοιώσει τη φύση τους ως αμιγώς αθλητικών κανόνων και, συνεπώς, να εξαρτήσει τη νομιμότητά τους από μια εκτίμηση σύμφωνα με τα οικονομικά κριτήρια του δικαίου του ανταγωνισμού, άπαξ οι κανόνες αυτοί δεν υπερβαίνουν τον καθαυτό σκοπό τους, που έγκειται στην καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως και στη διατήρηση του αθλητικού πνεύματος. Εξάλλου, οι ίδιοι οι προσφεύγοντες ομολογούν το θεμιτό της επιδιώξεως του σκοπού αυτού.

56 Σύμφωνα με τη δεύτερη προσέγγιση, οι προσφεύγοντες εκθέτουν, με το δικόγραφο της προσφυγής τους, ότι η επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως δεν βασίζεται μόνο σε αλτρουιστικούς και σχετικούς με την υγεία λόγους, αλλά και σε ίδιους της ΔΟΕ οικονομικούς λόγους και, ειδικότερα, στην κατ' αρχήν θεμιτή μέριμνα να μη μειωθούν οι οικονομικές δυνατότητες των Ολυμπιακών Αγώνων από σκάνδαλα συνδεόμενα προς τη φαρμακοδιέγερση. Κατά το μέτρο που ο ισχυρισμός αυτός υπονοεί ότι η επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως δεν αποτελεί αμιγώς αθλητική ρύθμιση, πρέπει να απορριφθεί.

57 Πράγματι, το γεγονός ότι η ΔΟΕ μπορεί ενδεχομένως να είχε κατά νου τη θεμιτή, κατά τους ίδιους τους προσφεύγοντες, μέριμνα να διατηρήσει τις οικονομικές δυνατότητες των Ολυμπιακών Αγώνων, κατά τη θέσπιση της επίδικης ρυθμίσεως για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως, δεν έχει από μόνο του ως συνέπεια να στερεί από τη ρύθμιση αυτή την αμιγώς αθλητική φύση της.

58 Εξάλλου, και αν ακόμη είχε αποδειχθεί, πράγμα το οποίο δεν συνέβη, ότι η ΔΟΕ ενήργησε αποκλειστικά βάσει των οικονομικών της συμφερόντων και μόνον, υπάρχει κάθε λόγος να θεωρηθεί ότι δέχθηκε ως όριο ανοχής το καλύτερα θεμελιωμένο από επιστημονικής απόψεως όριο. Πράγματι, πρέπει να θεωρηθεί ότι το οικονομικό συμφέρον της ΔΟΕ έγκειται στο να έχει την πλέον ακριβή επιστημονικώς κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως, προκειμένου να εξασφαλίζει συγχρόνως το υψηλότερο επίπεδο αθλητικού συναγωνισμού και, συνεπώς, ενδιαφέροντος εκ μέρους των μέσων μαζικής ενημερώσεως και να αποφεύγει τα σκάνδαλα που θα μπορούσε να προκαλέσει ο συστηματικός αποκλεισμός αθλητών που δεν υπέπεσαν σε παράπτωμα.

59 Επομένως, η επιχειρηματολογία των προσφευγόντων, η οποία αντλείται από το ότι ο καθορισμός ενός κατ' αυτούς πολύ χαμηλού ορίου ανοχής εξυπηρετεί τα οικονομικά συμφέροντα της ΔΟΕ, μη ασκούσα επιρροή ούτε πείθουσα, πρέπει να απορριφθεί.

60 Όσον αφορά την προσβαλλομένη απόφαση, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι το συμπέρασμα που διατυπώνει η Επιτροπή στο σημείο 72 του αιτιολογικού της αποφάσεως αυτής, κατά το οποίο «οι επίμαχοι κανόνες και οι επίμαχες πρακτικές δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση των άρθρων 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ]», είναι ορθό.

61 Προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό η Επιτροπή, αφού επισήμανε, στο σημείο 40 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η εκτίμηση του συμβιβαστού των επίδικων κανόνων για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως προς το άρθρο 81 ΕΚ προϋποθέτει εξέταση προκειμένου να καθοριστεί αν, εντός του νομικού και οικονομικού πλαισίου όπου αυτοί εφαρμόζονται, έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού, παρατήρησε εξαρχής ότι οι κανόνες αυτοί δεν σκοπούν στον περιορισμό του ανταγωνισμού. Πρόκειται, κατά την Επιτροπή, περί ρυθμίσεων που προορίζονται αποκλειστικά για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως και των οποίων μοναδικός σκοπός είναι να διασφαλίζουν τον εντοπισμό και τον κολασμό των αθλητών των οποίων η συμπεριφορά αντιβαίνει στις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν όσον αφορά τη χρησιμοποίηση απαγορευμένων ουσιών και την εφαρμογή απαγορευμένων μεθόδων (σημείο 41 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Όσον αφορά τα αποτελέσματα επί του ανταγωνισμού, η Επιτροπή έκρινε ότι οι επίδικοι κανόνες για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της ελευθερίας δράσεως του αθλητή, αλλά ότι ένας τέτοιος περιορισμός δεν είναι κατ' ανάγκη περιορισμός του ανταγωνισμού, υπό την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ, διότι μπορεί να είναι συμφυής προς την οργάνωση και την εύρυθμη διεξαγωγή του αθλητικού συναγωνισμού (σημείο 42 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Στη συνέχεια της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή, βάσει μιας αναλύσεως θεμελιωμένης στην απόφαση Wouters, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι επίδικοι κανόνες για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως συνδέονται στενά προς την εύρυθμη διεξαγωγή του αθλητικού συναγωνισμού, ότι είναι αναγκαίοι για την αποτελεσματική καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως και ότι ο περιορισμός της ελευθερίας δράσεως των αθλητών δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Συνεπώς, κατά την Επιτροπή, δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 81 ΕΚ (σκέψη 55 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

62 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η προσβαλλομένη απόφαση βασίζεται στις αποφάσεις Walrave, Donà και Deliège, οι οποίες παρατίθενται στις σκέψεις 37 και 41 ανωτέρω, και, συνεπώς, στην αμιγώς αθλητική φύση της επίδικης κανονιστικής ρυθμίσεως για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως. Η Επιτροπή προσέθεσε ότι προέβη στην εξέταση της επίδικης κανονιστικής ρυθμίσεως για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως από πλευράς του δικαίου του ανταγωνισμού και σύμφωνα με τη μέθοδο αναλύσεως που προκύπτει από την απόφαση Wouters, αλλά

«επικουρικώς» ή ακόμη «ως εκ περισσού». Ειδικότερα, η Επιτροπή θέλησε να βεβαιωθεί ότι η επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως δεν εισήγαγε δυσμενή διάκριση.

63 Επί του τελευταίου αυτού σημείου, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι με την καταγγελία ουδόλως προβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι η επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως εισήγαγε δυσμενή διάκριση. Αντιθέτως, δεν αμφισβητήθηκε ότι η ρύθμιση αυτή είχε εφαρμογή σε όλους τους αθλητές. Το αναμφισβήτητο αυτό γεγονός διαπνέει εξάλλου την προσβαλλομένη απόφαση, η οποία περιορίζεται να το αναφέρει στο σημείο 50.

64 Επί του γενικότερου ζητήματος της εκ μέρους της Επιτροπής υποβολής, επικουρικώς ή ως εκ περισσού, σύμφωνα με τις εκφράσεις της Επιτροπής, της επίδικης κανονιστικής ρυθμίσεως σε ανάλυση από πλευράς του δικαίου του ανταγωνισμού, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, πράγματι, η υποβολή αυτή δεν είναι αναγκαία, δεδομένου ότι πρόκειται περί αμιγώς αθλητικής κανονιστικής ρυθμίσεως και λαμβανομένων υπόψη των αποφάσεων Walrave, Donà και Deliège.

65 Εξάλλου, πρέπει να επισημανθεί ότι η υπό κρίση περίπτωση διακρίνεται από την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Wouters. Πράγματι, η επίμαχη στην υπόθεση Wouters κανονιστική ρύθμιση αφορούσε μια συμπεριφορά στην αγορά — τη δημιουργία δικτύων μεταξύ δικηγόρων και ορκωτών λογιστών — και είχε εφαρμογή σε μια δραστηριότητα κατ' εξοχήν οικονομική, αυτήν του δικηγόρου. Αντιθέτως, η επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση κανονιστική ρύθμιση αφορά μια συμπεριφορά — τη φαρμακοδιέγερση — η οποία δεν μπορεί, χωρίς να αλλοιώσει τον αθλητισμό, να εξομοιωθεί προς συμπεριφορά στην αγορά και έχει εφαρμογή επί μιας δραστηριότητας, της ασκήσεως του αθλητισμού, η οποία, θεωρούμενη στην ουσία της και όπως εκτέθηκε στη σκέψη 45 ανωτέρω, είναι ξένη προς κάθε οικονομική θεώρηση.

66 Παρά ταύτα, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η αναφορά στη μέθοδο αναλύσεως της αποφάσεως Wouters δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να θέσει υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμα που υιοθέτησε η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση, κατά το οποίο η επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ, δεδομένου ότι το συμπέρασμα αυτό βασίζεται οπωσδήποτε στη σκέψη ότι η επίδικη ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως αποτελεί αμιγώς αθλητική κανονιστική ρύθμιση.

67 Αυτή η φύση της επίδικης κανονιστικής ρυθμίσεως για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως ως αμιγώς αθλητικής συνεπάγεται ότι η εκ μέρους των προσφευγόντων προσβολή της εμπίπτει στους αθλητικούς κανόνες και στην αρμοδιότητα των οργάνων διευθετήσεως των αθλητικών ενδίκων διαφορών. Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι οι προσφεύγοντες διέθεταν ένδικα βοηθήματα τα οποία χρησιμοποίησαν μόνον εν μέρει. Συγκεκριμένα, παραιτήθηκαν από το δικαίωμά τους να προσβάλουν τη διαιτητική απόφαση του TAS, της 23ης Μαΐου 2001, ενώπιον του ελβετικού Tribunal fédéral.

68 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι οι τρεις λόγοι ακυρώσεως που προβάλλουν οι προσφεύγοντες προς στήριξη της υπό κρίση προσφυγής είναι αλυσιτελείς. Πράγματι, οι δύο πρώτοι λόγοι, οι οποίοι αφορούν πρόδηλα σφάλματα εκτιμήσεως στα οποία υπέπεσε η Επιτροπή, κατά τους προσφεύγοντες, κατά τον χαρακτηρισμό της ΔΟΕ ως επιχειρήσεως και κατά τη εφαρμογή των κριτηρίων της αποφάσεως Wouters, βασίζονται στην εσφαλμένη υπόθεση ότι η επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως εμπίπτει στο δίκαιο του ανταγωνισμού. Ο τρίτος λόγος, ο οποίος αφορά πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως εκ μέρους της Επιτροπής κατά την εφαρμογή του άρθρου 49 ΕΚ, βασίζεται στην εσφαλμένη υπόθεση ότι η επίδικη κανονιστική ρύθμιση για την καταπολέμηση της φαρμακοδιεγέρσεως εμπίπτει στην εν λόγω διάταξη. Συνεπώς, οι λόγοι αυτοί πρέπει να απορριφθούν χωρίς να χρειάζεται να εξετασθούν περαιτέρω.

69 Κατά συνέπεια, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη, χωρίς να χρειάζεται να γίνει δεκτό το αίτημα των προσφευγόντων περί εξετάσεως δύο εμπειρογνωμόνων ως μαρτύρων.

Επί των δικαστικών εξόδων

70 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα της καθής. Εξάλλου, κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Οι προσφεύγοντες φέρουν τα έξοδά τους καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής.**

3) **Η Δημοκρατία της Φινλανδίας θα φέρει τα έξοδά της.**

Legal Tiili Βηλαράς

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Σεπτεμβρίου 2004.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

H. Legal